

9. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

2003. aasta on sotsiaal- ja tervishoiuosakonnale olnud sündmusterohkem kui 2002. aasta. Jätkati Koeru Hooldekodu ümberkujundamist sihtasutuseks. 23. oktoobri 2003. aasta Vabariigi Valitsuse korraldusega nr. 693-k otsustati asutada sihtasutus Koeru Hooldekeskus. Sihtasutuse notariaalne asutamisosus on kinnitatud 10. detsembril 2003. aastal. Alates 01.01.2004. a. ei ole Koeru Hooldekodu Järva Maavalitsuse haldamisel olev riiklik hoolekandeesutus.

2003. aasta suvel alustati tegevuskava "Turvaline Järvamaa" koostamist. Tegevuskava hõlmab uimastite, vigastuste, õnnetuste ja kuritegevuse ennetamise alaseid tegevusi. Tegevuskava koostati aastateks 2004–2006.

Traditsiooniliselt toimus detsembris aasta parima sotsiaaltöötaja valimine. 2003. aastal sai maavanema tänukirja silmapaistva töö eest sotsiaalvaldkonnas Koeru Vallavalitsuse sotsiaalnõunik Annika Aava.

Sotsiaal- ja tervishoiuosakonna kaudu toimub riigieelarvest finantseeritavate sotsiaalteenuste rahastamine.

Enne 01.01.1993 üldhooldekodudesse (Järvamaal Koeru Hooldekodusse) elama asunud täisealiste hoolekandeks oli 2003. aastal, arvestusega 36 927 krooni ühe isiku kohta aastas, Järvamaale eraldatud 1 070 883 krooni.

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite soetamiseks puuetega inimestele sõlmib maavalitsus abivahendite firmadega lepingu ning kompenseerib osaliselt abivahendite maksumuse inimesele vastavalt sotsiaalministri kehtestatud korrale.

Laste riiklikuks hoolekandeks eraldatud vahenditest finantseeritakse Järvamaa lastekodudes

(Järvamaa Lasteabikeskuses ja Koeru valla perelastekodus) olevate vanemliku hoolitsuseta laste ülalpidamiskulud. Samuti finantseeritakse laste riiklikest hoolekandekuludest puuetega laste rehabilitatsiooniplaanide koostamine ning rahaliste vahendite olemasolu korral rehabilitatsiooniteenused puuetega lastele.

Psüühiliste erivajadustega inimeste riikliku hoolekande kuludest finantseeritakse erinevaid teenuseid psüühilise erivajadusega täiskasvanutele. Järvamaal on sõlmitud lepingud igapäevaelu toetamise (päevase tegevuse pakkumine päevakeskustes), toetatud elamise (majutamine väikeses majutusüksuses koos teiste analoogsete probleemidega inimestega), töötamise toetamise (tööandja toetamine erivajadustega inimeste tööerakendamisel ja töökoha ning tööttingimuste kohandamisel inimese vajadustele vastavaks) ja ööpäevaringse hooldamise (psüühiliste erivajadustega inimeste ülalpidamiskulud Järvamaal Koeru Hooldekodus) finantseerimiseks.

Toimetulekutoetust makstakse omavalitsustes inimestele, kes erinevatel põhjustel vajavad igapäevaeluga toimetulekuks rahalist toetust. Toimetulekutoetuse maksmise maakondlik aruandlus on üks sotsiaal- ja tervishoiuosakonna tööülesannetest.

Osakonna peamisteks ülesanneteks tervishoiu alal on perearstidele tegutsemise õiguse andmine, teeninduspiirkonna ja nimistute kinnitamine, statistilise aruandluse kogumine perearstidelt, maakonna koondite koostamine ja edastamine Sotsiaalministeeriumile. Lisaks eespool toodule toimub osakonna kaudu tervisedendustöö koordineerimine maakonnas.

Sotsiaalhoolekanne

Toimetulekutoetus

Omavalitsustelt laekunud aruannete põhjal arvestati 2003. aastal toimetulekutoetuse vahenditest toetusteks 8 472 730 krooni. Toimetulekutoetuse vahenditest arvestati toimetulekupiiri kindlustamiseks 8 066 171 krooni ja muudeks sotsiaaltoetusteks 406 559 krooni.

Toimetulekutoetuse vahenditest rahuldati 2003. aastal kokku 9469 taotlust, 8803 toimetulekupiiri tagamiseks ja 666 taotlust täiendava sotsiaaltoe-

tuse maksmiseks. Toetust arvestati kokku 1996 perele, 1423 perele toimetulekupiiri tagamiseks ja 623 perele täiendavaks sotsiaalabiks.

Arvestuslik toimetulekutoetus (toimetulekupiiri tagamiseks) ühe rahuldatud taotluse kohta oli 916 krooni, ühe toetust saanud pere kohta 5668 krooni ja ühe elaniku kohta 201 krooni. Arvestuslikult sai üks toetust saanud pere toimetulekutoetust (toimetulekupiiri tagamiseks) aasta jooksul keskmiselt 6,2 korda.

Tabel 1 kajastab toimetulekutoetuse rahaliste vahendite kasutamist omavalitsuste lõikes 2003. aastal.

Tabel 2 kajastab 2003. aastal toimetulekutoetuse (toimetulekupiiri tagamiseks) saajaid peretüüpi järgi. Sotsiaalse seisundi järgi võib üks

ja sama pere kuuluda mitmesse erinevasse peretüüpi. Seega on erinevat tüüpi perede rahuldatud taotluste summa ning erinevat tüüpi perede summa suurem kui rahuldatud taotluste ja perede arv.

• Tabel 1. Toimetulekutoetuste rahaliste vahendite kasutamine 2003. aastal

	Toimetulekutoetus toimetulekupiiri tagamiseks	selles eluasemekulude katteks	Eluasemekulude osa toimetulekutoetusest (%)	Rahuldatud taotluste arv	Toetust saanud perekondade arv	Arvestuslik toimetulekutoetus (krooni)			Täiendav sotsiaaltoetus	Rahuldatud taotlused	Toetust saanud perekondade arv
						ühe rahuldatud taotluse kohta (kr)	ühe toetust saanud pere kohta	ühe elaniku kohta (krooni)			
Albu vald	256615	16111	6,3	333	71	771	3614	171	0	0	0
Ambla vald	269713	48509	18,0	229	40	1178	6743	106	13950	31	31
Imavere vald	26467	246	0,9	50	12	529	2206	24	75871	123	92
Järva-Jaani vald	239811	16023	6,7	329	41	729	5849	121	25189	117	117
Kabala vald	410214	19644	4,8	554	65	740	6311	378	9400	10	10
Kareda vald	77807	490	0,6	133	16	585	4863	87	2635	6	6
Koeru vald	639316	63048	9,9	713	90	897	7104	247	0	0	0
Koigi vald	91019	7343	8,1	94	17	968	5354	75	0	0	0
Lehtse vald	371043	58891	15,9	410	57	905	6510	217	83110	94	84
Oisu vald	150267	6572	4,4	201	24	748	6261	104	0	0	0
Paide linn	3109347	872778	28,1	3097	514	1004	6049	321	137178	204	203
Paide vald	94600	10021	10,6	152	26	622	3638	49	0	0	0
Roosna-Alliku vald	417716	30755	7,4	447	81	934	5157	296	51284	39	38
Türi linn	1408373	376043	26,7	1482	262	950	5375	207	0	0	0
Türi vald	406267	31455	7,7	464	84	876	4837	152	7942	42	42
Väätsa vald	97596	35981	36,9	115	23	849	4243	62	0	0	0
Kokku	8 066 171	1 593 910	19,8	8803	1423	916	5668	201	406 559	666	623

• Tabel 2. Toimetulekutoetuse (toimetulekupiiri tagamiseks) saajad peretüüpi järgi 2003. aastal

peretüüp	taotluste arv	perede arv
pensionäripere	659	174
üliõpilaspere	422	103
tööd mitteomava isikuga pere	6129	878
s.h. töötava abiraha saajaga pere	3180	548
s.h. mittetöötava töötisijaga, pikaajalise töötuga pere	2949	330
lapsega pere	3702	621
puudega isikuga pere	490	99
muud	256	58

Psüühiliste erivajadustega inimeste riiklik hoolekanne

2003. a. osutati Järvamaa neljas hoolekandetasutuses (Koeru Hooldekodu, Järvamaa Lasteabikeskuse Päevakeskus, Türi Päevakeskus, Järva-Jaani Päevakeskus) viit erinevat riiklikku

psüühiliste erivajadustega inimestele osutatavat teenust kogusummas 3 592 500 krooni.

Psüühiliste erivajadustega inimeste riiklike hoolekandeteenuste osutajad ja teenuste mahud on toodud tabelis 3.

• Tabel 3. Psüühiliste erivajadustega inimeste riiklike hoolekandeteenuste osutajad ja teenuste mahud 2003. aastal

Asutuse nimetus Teenuse nimetus ja mahud	Isikute arv kokku	Toetatud elamine	Töötamise toetamine	Igapäevaelu toetamine	Õppäevaringne hooldamine	Rahalised vahendid
Koeru Hooldekodu	95	10	10		85	3 010 500
Järva-Jaani Päevakeskus				5		36 000
Järvamaa Lasteabikeskuse Päevakeskus	23	7		23		288 600
Türi Päevakeskus	26	3		26		257 400
KOKKU teenuste mahud	144	20	10	54	85	3 592 500

Soodustingimustel eraldatavad tehnilised abivahendid

Järvamaa inimestele soodustingimustel müüdavate ja laenutatavate abivahendite maksumuse kogusumma moodustas 2003. a. 1 384 083 krooni, sellest finantseeris Järva Maavalitsus 1 147 238

krooni ja inimesed ise osalesid abivahendite eest tasumisel 236 845 krooni ulatuses. Kokku kasutas soodustingimustel laenutatavate ja müüdavate abivahendite teenust 569 Järvamaa isikut. Tabel 4 annab ülevaate abivahendite maksumusest ja finantseerimisest firmade lõikes.

• Tabel 4. Abivahendite maksumus ja finantseerimine firmade lõikes 2003. aastal Järvamaal

Firma	Abivahendite kogumaksumus			sellest maksis Järva Maavalitsus						
	kokku	sealhulgas		kokku	% kogumaksumusest	sealhulgas		sealhulgas abivahendid lastele		
		müüdavad	laenutatavad			müüdavad	laenutatavad	kokku	sealhulgas	
									müüdavad	laenutatavad
AS "Gadox"	518 207	518 207		450 022	87	450 022		63 982	63 982	
Eesti Ortoosikeskuse OÜ	35 426	35 426		30 640	86	30 640		11 888	11 888	
Kuulmisrehabilitatsiooni Keskus	174 007	174 007		144 942	83	144 942		6 183	6 183	
Medical Hulgi AS	90 707	90 707		56 191	62	56 191		125	125	
OÜ Invaru	411 172	229 705	181 467	334 000	81	181 704	152 296	156 691	113 741	42 950
OÜ Ooptek NRK	31 870	23 870	8 000	28 467	89	21 267	7 200	5 715	5 715	
RV Ortopeedia OÜ	20 244	20 244		16 401	81	16 401		14 128	14 128	
SA TÜ Kliinikumi Kõrvakliinik	87 725	87 725		75 000	85	75 000		63 804	63 804	
Tallinna Keskhaigla	14 725	14 725		11 575	79	11 575				
Kokku	1 384 083	1 194 616	189 467	1 147 238	83	987 742	159 496	322 516	279 566	42 950

Rehabilitatsiooniteenused puuetega lastele

2003. a. finantseeriti Järvamaa 71 puudega lapsele isikliku sotsiaalse rehabilitatsiooni plaani kogumaksumusega 67 288 krooni. Lisaks ostis Järva Maavalitsus puuetega lastele rehabilitatsiooniteenust 50 716 krooni ulatuses:

- Haapalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus 7 560 krooni
- Türi Toimetulekukool 20 100 krooni
- AS Järvamaa Haigla taastusraviosakond 8 796 krooni
- SA Tartu Ülikooli Kliinikum 14 260 krooni

Täiskasvanute hoolekandeesutused

- Koeru Hooldekodu – üldhooldusosakond 115 kohta, erihooldusosakond, 95 kohta (sh. psüühiliste erivajadustega inimeste grupikodu Paide linnas)
- Aravete Tervise- ja Hooldekeskus – üldtüüpi hoolekandeesutus, 16 kohta
- Ahula Sotsiaalne Varjupaik – üldtüüpi hoolekandeesutus, 10 kohta
- Järvamaa Lasteabikeskuse päevakeskus – päevakeskus vanuritele ja psüühiliste erivajadustega isikutele
- Järva-Jaani Päevakeskus – vanuritele ja psüühiliste erivajadustega isikutele
- Imavere Päevakeskus – vanuritele
- Türi Päevakeskus – psüühiliste erivajadustega inimestele

Laste riiklik hoolekanne

• Tabel 5. Lastekaitse andmed seisuga 01.01.2004

1. Arvele võetud vanemliku hoolitsuseta lapsed		35
paigutati	varjupaika	0
	lastekodusse	9
	perekondadesse	15
	tagasi koju	11
2. Eestkostel olevaid lapsi		53
	seatud	4
	lõpetatud	8
3. Hooldusel olevaid lapsi		
sh.	riikliku lisatoetusega	7
	riikliku toetusega	49
4. Lapsendati		3
sh.	uude perekonda	1
	lapsendatuid arvel	71
sh.	ema/isa abikaasa poolt	43
5. Riiklikul hooldusel olevad lapsed		54
	Järvamaa Lasteabikeskuses	29
	Koeru Valla Perelastekodus	12
	teistes lastekodudes	15
6. Vaidlusi laste üle		562
sh.	vanema õiguste äravõtmine	3
	lapse äravõtmine	1
	vaidlused laste elukoha ja kasvatamise üle	222
	muud vaidlused laste üle	336

• Tabel 6. Lastekodudes olevad Järvamaa lapsed

Omaavalitsus	Järvamaa Lasteabikeskus	Koeru Lastekodu	Teised lastekodud	Kokku
Albu				
Ambla				
Imavere				
Järva-Jaani			1	1
Kabala	2			2
Kareda	2		1	3
Koeru		6	1	7
Koigi		1		1
Lehtse				
Oisu	3			3
Paide linn	8		2	10
Paide vald	1	3		4
Roosna-Alliku				0
Türi linn	4		6	10
Türi vald	4		2	6
Väätsa				
Jõgeva	2			2
Põltsamaa	1			
Pühalepa	2			
Taebala		2		2
Kokku	29	12	13	54

Tervishoid

Kaugus kõrgema etapi spetsialiseeritud raviastutuseeni:

Tallinnas 92 km
Tartus 102 km

Kaugus naabermaakondade II etapi haiglateni:

Rapla 65 km
Viljandi 71 km
Jõgeva 74 km
Rakvere 83 km
Pärnu 95 km

• Tabel 7. Tervishoiuvõrk

Tervishoiutöötajad	2000	2001	2002	2003
Arstid	70	71	71	68
s.h. perearstid	19	21	25	25
eriarstid	45	46	49	43
Hambaarstid	25	25	22	22
Õendusala töötajad	152	146	141	134

Esmatasand

Maakonnas töötab **25 perearstipraksist** niimistu suurusega 772 kuni 2032 inimest.

Perearstipraksiseid on 13 omavalitsuse territooriumil 16-st (kuid Paide linna ja valda ning Türi linna ja valda tuleb käsitleda ühtse tervishoiupiirkonnana esmatasandil).

Perearst puudub 1 omavalitsuses (Imavere vald kuulub Koigi perearstipraksisele).

Hambaravi

Maakonnas töötas seisuga 31.12.2003. **22** hambaarsti, neist 10 Paide linnas, 6 Türi linnas (Türi linna ja valda ning Paide linna ja valda vaadeldakse ühtsete piirkondadena).

Hambaarste ei ole 7 omavalitsuses (Albu, Imavere, Kabala, Kareda, Koeru, Lehtse, Oisu).

Eriarstiabi

Erialad ja avatud voodid:

AS Järvamaa Haigla

Sisehaigused 40

Pikaravi 10

Kirurgia 39,

s.h. 4 intensiivravivoodit (I ja II aste)

Sünnitusabi 12

Günekoloogia 13

Lastehaigused 20

Hooldusravi 10

Kokku 144

• Tabel 8. Haiglavoodite arv

Voodiprofiil	Voodite arv
Aktiivravi	124
Pikaravi	10

• Tabel 9. Ravivoodite kasutamine

Haigla	Voodipäevade arv				Keskmise ravikestus				Ravitud haigete arv			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
AS Järvamaa Haigla	35760	36458	36228	35576	8,55	8,84	8,3	8,42	4045	4128	4362	4221

Ambulatoorne eriarstiabi

• Tabel 10. Põhilise ambulatoorse eriarstiabi osutamine

Eriala	AS Järvamaa Haigla
Naha- ja suguhaigused	+
Naistehaigused	+
Kardioloogia	+
Üldkirurgia	+
Lastehaigused	+
LOR	+
Neuroloogia	+
Psühhiaatria	+
Pulmonoloogia	+
Silmahaigused	+
Taastusravi	+
Uroloogia	
Traumatoloogia-ortopeedia	+
Vasokirurgia (AS Keila Südamekliiniku arstid)	+
Reumatoloogia	+
Gastroenteroloogia	puudub
Töötervishoid	+
Endokrinoloogia	puudub
Allergoloogia	puudub

Ambulatoorset eriarstiabi osutatakse veel järgmistes raviasutustes:

Naistehaigused	OÜ LT Mitt
Silmahaigused	OÜ Türi Optika alates 09.10.2003 "Reetina" OÜ
Hemodialüüs	OÜ Renalis

• Tabel 11. Ambulatoorsed külastused, üld- ja eriarstiabi

Aasta Elanike arv	Külastuste arv				Külastusi 1 inimese kohta			
	2000	2001	2002	2003	2000 41 284	2001 40 534	2002 40 145	2003 38 408
Üldarstiabi külastusi kokku (perearsti külastusi)	128 223	121 606	120 856	120 705	3,11	3,00	3,00	3,14
Eriarstiabi külastusi kokku	65 932	61 722	59 809	56 163	1,60	1,52	1,31	1,46
AS Järvamaa Haigla	53 262	50 867	54 605	51 706				
OÜ Türi Optika	4 349	3 793	4 084	3 536				
Eranaistearst (OÜ LT Mitt)	7 579	5 759	OÜ LT Mitt 1 120	OÜ LT Mitt 921				
Kõik külastused kokku	194 155	183 328	180 665	176 868	4,70	4,52	4,50	4,60

Kiirabi

Maakonnas osutab kiirabi 2 brigaadi, mis kuuluvad AS Järvamaa Haigla koosseisu.

Maakonna põhjaosa (Lehtse vald ja ca 50% Ambla vallast) kuulub kokkuleppeliselt Tapa Haigla kiirabi teeninduspiirkonda.

• Tabel 12. Kiirabi töö näitajad 1999–2002

	Kokku				Neist traumad				Kutseid 1 inimese kohta			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Täidetud väljakutsed	3 457	4 004	3 989	3 962	617	750	592	515	0,085	0,099	0,099	0,103
Abi saanud inimeste arv	3 397	39 292	3 929	3 473	603	732	575	477				
Haiglas ambulatoorselt erakorraline abi	5 691	6 493	5 485						0,139	0,160	0,136	

Terviseedendus

Sotsiaalministeerium töötab välja tervishoiupoliitika ja strateegiad, seadusloome ning kinnitab prioriteetidid. Prioriteetsetes valdkondades töötatakse välja riiklikud programmid ja finantseeritakse tervist edendavaid projekte. *Alkoholismi ja narkomaania ennetamise programmi aastateks 1997–2007* alaprogrammi *Toetava keskkonna soodustamine* raames eraldati Järvamaale 2003. aastal 90 000 krooni maakondlikuks alkoholismi ja narkomaania alaseks ennetustegevuseks. Nimetatud summaga töötati välja maakondlik uimastite, õnnetuste ja kuritegevuse ennetamise tegevuskava aastateks 2004–2006 “Turvaline Järvamaa”. Tegevuskava koostamiseks moodustati kuus eluvaldkonna töörühma (sotsiaal-, haridus-, noorsootöö-, kultuuri- ja tervishoiuvaldkonna ning turvalise keskkonna töörühmad). Tegevuskava esimene osa hõlmab valdkonnaga haakuvat statistikat Järvamaal ja teine osa koosneb konkreetsetest eluvaldkondade tegevuskavadest. Lisaks tegevuskava koostamisele viidi programmi raames läbi tänavaküsitlus eesmärgiga uurida uimastite tarbimist ja populaarsust noorte hulgas, toimusid koolitused, teabepäevad, seminarid õpilastele, õpetajatele, lastevanematele ning terviseedendusega tegelevatele inimestele.

HIV/AIDSi ennetamise riikliku programmi aastateks 2002–2006 raames eraldati Järvamaale 2003. aastal 10 000 krooni maakondlikuks HIV/

AIDSi alaseks ennetustegevuseks. Programmist toetati AS Järvamaa Haigla juures asuvat anonüümset AIDSi kabinetti, mis alustas tegevust 2002. aasta lõpus, toimusid koolitused ja nõustamine noortele, jagati tasuta kondoomi ning infomaterjale.

Järva maakonna uimastienetusnõukogu moodustati 2001. aastal. Nõukogu koosseisu kuuluvad maavalitsuse, haigla, omavalitsuste, politsei, päästeameti, hariduse ja noorsootöö valdkondade ning meedia esindajad. Järvamaa uimastienetusnõukogu tegevuse eesmärgiks on narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku tarvitamise tõkestamine ning uimastite ja HIV/AIDS-i levikut vähendava töö korraldamine maakonnas. Nõukogu koostab ja koordineerib maakonna uimastienetuse ja HIV/AIDS-i tegevuskavasid ning jälgib tegevuskavade elluviimist, levitab infot elanikkonnale ja ametiasutustele, korraldab ja koordineerib ennetustööd ning uimasti ja HIV/AIDS-i alast koolitust ametkondade ja institutsioonide vahel, kaasab noori ennetustööle, korraldab nõukogu ülesannete täitmiseks vastavate projektide koostamist, elluviimist ja kontrolli nende täitmise üle, jälgib tegevuskava 2004–2006 “Turvaline Järvamaa” elluviimist maakonnas.